

Krajowa Rada Rzeczników Konsumentów

Marek Janczyk – Przewodniczący (MRK w Poznaniu)

Małgorzata Rothert – Wiceprzewodnicząca (MRK w Warszawie)

Longina Kaczmarek – Sekretarz (MRK w Szczecinie)

Lidia Baran – Ćwirta (MRK w Lublinie)

Irena Krzanowska (PRK w Bielsku-Białej)

Zbigniew Kwaśniewski (MRK w Łodzi)

Danuta Mazur (PRK w Świdnicy)

Krzysztof Podgórski (MRK w Tarnowie)

Krzysztof Tomczak (MRK w Bydgoszczy)

RK – MRO – 6465 – 1 – 1 – 11

Warszawa, 17 stycznia 2011 r.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
Departament Prawny
ul. Stefana Batorego 5
02-591 Warszawa

Krajowa Rada Rzeczników Konsumentów, na podstawie art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. nr 50, poz. 331) - zwraca się w sprawie przygotowanego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji projektu rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych. Projekt ten został przygotowany w oparciu o nową delegację ustawową wynikającą z art. 6 ust 2b ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 673, z późn. zm.)

Załącznik nr 3 rozporządzenia określa Jednolity Rzeczowy Wykaz Akt organów powiatu i starostw powiatowych. W wykazie znajduje się klasa 7: GOSPODARKA KOMUNALNA, DROGOWNICTWO, SYSTEM KOMUNIKACYJNY, WSPIERANIE GOSPODARKI, RYNKU PRACY ORAZ PRAW KONSUMENCKICH, obejmująca m.in. następujące hasła klasyfikacyjne:

Symbole klasyfikacyjne				Hasło klasyfikacyjne	Oznaczenie kategorii archiwalnej	Uszczegółowienie hasła klasyfikacyjnego
I	II	III	IV			
1	2	3	4	5	6	7
	73			Ochrona praw konsumenckich		
		730		Wyjaśnienia, interpretacje, opinie, akty prawne dotyczące zagadnień z zakresu ochrony praw konsumenckich	A	
		731		Poradnictwo w zakresie ochrony praw konsumenckich	A	
		732		Postępowania w zakresie ochrony praw konsumenckich	BE10	
		733		Edukacja konsumencka	A	

Analogiczne hasła klasyfikacyjne znajdują się w załączniku nr 2 określającym Jednolity Rzeczowy Wykaz Akt organów gminy i związków międzygminnych oraz urzędów obsługujących te organy i związki, pod symbolem klasyfikacyjnym 74.

- 1) Wprowadzone hasła, w ocenie Krajowej Rady Rzeczników Konsumentów są nieadekwatne do rodzajów spraw z zakresu ochrony praw konsumentów. Sprawy te należą do zadań własnych samorządu powiatowego i są wykonywane przez powiatowych (miejskich) rzeczników konsumentów. W praktyce hasła te odnoszą się więc wyłącznie do spraw prowadzonych przez rzeczników konsumentów. Dotychczasowa praktyka działania rzeczników pokazuje, że hasła w nowym JRWA nie są wystarczające i adekwatne do rodzajów prowadzonych spraw.

Z uzasadnienia do rozporządzenia wynika, że *Przyjęto zasadę nierozbudowywania wykazu akt poza pozycje absolutnie konieczne. Brak wielu dotychczasowych szczegółowych haseł jest zabiegiem celowym. Jeśli bowiem tylko jest możliwe przyporządkowanie akt sprawy do istniejącej ogólnej pozycji wykazu akt – to zakłada się, że z tej ogólnej pozycji należy korzystać. Gdyby dla każdego z podmiotów rozbudowywać wykaz akt w podziale na bardzo szczegółowe indywidualnie dopasowane klasy, to byłby on tak rozbudowany, że w praktyce nie dałby się stosować, a o jednolitości uporządkowania dokumentacji trudno byłoby już mówić.*

Ponadto z uzasadnienia wynika, że autorzy rozporządzenia celowo i świadomie zrezygnowali systemowo z klas określonych jako „współpraca z...”, przyjmując, że *korespondencja ta zawsze jest w jakiejś sprawie, zatem należy ją przyporządkować do właściwej klasy rzeczowej odnoszącej się do tej sprawy.*

W przypadku spraw w zakresie ochrony konsumentów założenia te nie wydają się słuszne. W praktyce prowadzone są następujące rodzaje spraw:

- a) porady i informacje udzielane konsumentom;
- b) występowanie do przedsiębiorców w sprawach o ochronę interesów konsumentów;
- c) prowadzenie spraw procesowych (rzecznik konsumentów posiada uprawnienia procesowe, pozwalające na wytaczanie powództw w sprawach cywilnych o ochronę interesów konsumentów, uczestniczenie w toczących się postępowaniach z tego zakresu, a ponadto posiada uprawnienia oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia przeciwko interesom konsumentów)
- d) współpraca z innymi instytucjami w sprawach o ochronę interesów konsumentów;
- e) inicjowanie zmian prawa miejscowego,
- f) opiniowanie aktów prawnych i innych dokumentów dotyczących ochrony konsumentów, sporządzanie wyjaśnień, interpretacji, analiz
- g) edukacja konsumencka

Przyporządkowanie tych rodzajów spraw do pozycji haseł określonych nowym wykazem akt wydaje się praktycznie niemożliwe.

Podejmując jednak taką próbę, można by przyjąć, że

- sprawy pkt a) i b) można klasyfikować razem jako „Poradnictwo w zakresie ochrony praw konsumenckich” – wydaje się to możliwe, choć nazwa hasła byłaby w takim przypadku nieadekwatna, wobec czego wskazana byłaby jej zmiana;
- sprawy procesowe pkt c) - można by klasyfikować jako „Postępowania w zakresie ochrony praw konsumenckich”. W sprawach o ochronę konsumentów nie prowadzi się postępowań administracyjnych, do których wydaje się odnosić nazwa hasła, dlatego też zasadne byłaby zmiana tej nazwy, poprzez wskazanie, że są to sprawy procesowe (sądowe). Sprawy procesowe z zakresu ochrony konsumentów dzielą się

na cywilne i karne, jednak dopuszczalne wydaje się zakwalifikowanie obu tych rodzajów spraw do jednej kategorii spraw procesowych.

- sprawy wskazane w pkt f) można przyporządkować do pozycji "Wyjaśnienia, interpretacje, opinie, akty prawne dotyczące zagadnień z zakresu ochrony praw konsumenckich"
- sprawy wskazane w pkt g) znajdują odzwierciedlenie wprost w pozycji „Edukacja konsumencka”

Przy takiej kwalifikacji niemożliwe jest jednak przyporządkowanie spraw wskazanych w punktach d) - Współpraca z innymi instytucjami w sprawach o ochronę interesów konsumentów i e) - Inicjowanie zmian prawa miejscowego.

Współpraca z innymi instytucjami stanowi ważne zadanie z zakresu ochrony konsumentów. Rzecznicy konsumentów na bieżąco współpracują z UOKiK, Inspekcją Handlową, urzędami będącymi regulatorami rynku w poszczególnych branżach (np. UKE, URE), innymi instytucjami prokonsumenckimi (rzecznikami konsumentów w innych powiatach/miastach, Rzecznikiem Ubezpieczonych, Arbitrem Bankowym), organizacjami społecznymi.

Współpraca ta polega na sygnalizowaniu nieprawidłowości na rynku, wymianie uwag, wątpliwości, doświadczeń, przekazywaniu informacji, formułowaniu wniosków - a więc zazwyczaj realizowana jest jako samoistna sprawa, nie zaś korespondencja „w jakiejś innej sprawie”. Dlatego odrębne hasło klasyfikacyjne „Współdziałanie (współpraca) z innymi instytucjami w sprawach ochrony praw i interesów konsumentów” wydaje się niezbędne.

Inicjowanie zmian prawa miejscowego jest na tyle odrębną (i rodzajowo i podmiotowo) kategorią spraw, że trudno prowadzić sprawy tego rodzaju pod którymkolwiek innym hasłem.

- 2) Szczególne wątpliwości i zastrzeżenia powiatowych i miejskich rzeczników konsumentów budzi oznaczenie większości dokumentacji **kategorią archiwalną A**, czyli zakwalifikowanie jej do materiałów archiwalnych posiadających wartość historyczną, które winny zostać przekazane do archiwum państwowego na wieczyste składowanie. Obowiązujący do końca 2010 r. JRWA przewidywał kategorię A tylko dla hasła „Powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów”, a więc dla dokumentów określających zasady organizacji i działania. Pozostała dokumentacja zakwalifikowana była jako niearchiwalna o okresie przechowywania od 2 do 10 lat.

Większość spraw prowadzonych przez rzeczników konsumentów to porady i wystąpienia do przedsiębiorców, dotyczące spraw konsumenckich, a więc drobnych spraw życia codziennego, jak choćby spór ze sprzedawcą dotyczący naprawy obuwia, telefonu komórkowego czy mebla. Nawet sprawy poważniejsze, dotyczące umów z deweloperami czy bankami mają charakter doraźny i niewielkie znaczenie z punktu widzenia ciągłości funkcjonowania urzędu albo pracy historyków.

Wieczyste przechowywanie tego rodzaju akt nie wydaje się niczym uzasadnione, będzie natomiast skutkować zajęciem magazynów archiwalnych dokumentami o znikomej wartości historycznej.

Przedstawiając powyższe Krajowa Rada Rzeczników Konsumentów zwraca się z wnioskiem o rozważenie możliwości wprowadzenia następujących zmian w omawianym rozporządzeniu i jego załącznikach:

Symbole klasyfikacyjne				Hasło klasyfikacyjne	Oznaczenie kategorii archiwalnej	Uszczegółowienie hasła klasyfikacyjnego
I	II	III	IV			
1	2	3	4	5	6	7
	73			Ochrona konsumentów		
		730		Powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów	A	Zasady organizacji i działania sprawozdania
		731		Akty prawne dotyczące ochrony konsumentów - opinie, wyjaśnienia, interpretacje	B-5	
		732		Poradnictwo w sprawach ochrony praw i interesów konsumentów;	B-3	
		733		Występowanie do przedsiębiorców w sprawach ochrony praw i interesów konsumentów;	B-3	
		734		Sprawy procesowe z zakresu ochrony praw i interesów konsumentów;	B-10	
		735		Inicjatywy w zakresie zmian prawa miejscowego w sprawach ochrony praw i interesów konsumentów;	B-3	
		736		Współdziałanie z innymi instytucjami w sprawach ochrony praw i interesów konsumentów;	B-5	
		737		Edukacja konsumencka	B-5	

W przypadku jakichkolwiek pytań odnośnie przedstawionego wyżej stanowiska prosimy o kontakt do biura Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Warszawie.

MIEJSKI RZECZNIK KONSUMENTÓW

Małgorzata Rothert

Wiceprzewodnicząca
Krajowej Rady Rzeczników Konsumentów

Małgorzata Rothert
Miejski Rzecznik Konsumentów w Warszawie
Urząd m. st. Warszawy
ul. Senatorska 27
00-099 Warszawa
tel. 022 44 33 444
e-mail mrothert@um.warszawa.pl